

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р арх. Стела Ташева, ЛТУ, София

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

на **Хектор Вокши,**

докторант на самостоятелна подготовка в ДП „Теория и история на архитектурата“,

професионално направление 5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“, научна

специалност „Теория и история на архитектурата“ и

научен ръководител: проф. д-р Пеньо Досев Столаров.

с тема на дисертацията:

„Традиционни жилища на индианците публо“

Становището е изготвено на основание Заповед №3-РК-294 от 10.07.2024 г. на проф. Пламен Дойнов д.н. – Ректор на Нов български университет.

Данните, изискуеми според ЗРАСБГ за провеждане на процедурата са налични. Авторефератът коректно отразява съдържанието на дисертацията.

Представената ми дисертация е на български и английски език и се състои от 155 стр. Тя е организирана във въведение, седем глави, изводи и препоръки, библиография и списък на фигурите.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Дисертацията е разположена в специфично поле на изследвания, използващо културологични, исторически и архитектурни подходи. Основният фокус е поставен върху исторически данни, възстановки и архитектурни и медийни интерпретации на архитектура създавана от индианците публо преди 1500 г.

В голяма степен изследването засяга значима проблематика в съвременната глобална култура – а именно търсенето, усвояването и изграждането на идентичност свързана с исторически и етнически произход и характер на съществуващо население. В дисертацията тази идентичност е потърсена през призмата на архитектурата, като са

разгледани редица съществуващи постройки и комплекси на индианците пуебло, както и съвременни решения изпълнени частично или пълно във „възрожденски стил Пуебло/Санта Фе“.

2. Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд.

Цел на дисертацията е извеждане на „видове жилища на анасази, от културите на предците до съвременните култури“. В изпълнение на целта е извършено систематизиране на данните, свързани паметници на културата в територии от САЩ и Мексико, анализ на техни характерни елементи, както и извеждане на форми на вдъхновение от тези паметници намерени в съвременната архитектура и медийна култура. Считаю, че целите и задачите на труда са обосновани за докторанта.

3. Съответствие между избраната методология и методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Анализиран е значителен обем от информация, вкл. в артефакти на популярната култура и е извършено стилистично сравнение на съхранените паметници и избрани съвременни архитектурни решения. Намираю избраните методи на изследване за съответстващи на целите и задачите на труда.

4. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд (описание и оценка), включително наличие на оригинален принос в науката.

Изводите направени от арх. Хектор Вокши, във връзка с културната стойност и архитектурния потенциал на наследството на народите пуебло са приноси по отношение на състоянието на изследванията на съвременната архитектура в България, където този въпрос не ми е известно да е подробно разглеждан.

В допълнение, неговата обосновка на корените на стилистичното течение Санта Фе и техните визуални характеристики биха намерили своето приложение сред заинтересовани проектанты.

Не на последно място проследените заемки в културни артефакты интерпретиращи древната архитектура, вкл. кино-филми и комикси на свой ред могат да бъдат своеобразен „case study“ на разпространяването и модификациите на „разбирането“ за естетика и

материална култура, присъщи на отделни етнически групи. Разгледаната продължителна медийна експлоатация отразява значими обекти, но и разкрива различни форми на усвояване, опростяване и/или надграждане на намерените архитектурни решения.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани.

Докторантът декларира 2 самостоятелни статии свързани с дисертацията на английски език.

6. Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

Няма данни за цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

7. Мнения, препоръки и бележки.

Основна препоръка към бъдещата работа на докторанта е да засили активно своята публикационна дейност, особено в реферирани и индексирани издания.

В допълнение удачно би било бъдещо стилистично и езиково развитие на текстовете на докторанта, във връзка с прилагането на повече международно приети научни апарати и уточняване на терминология. Последното важи особено за използването на понятия като „възрожденска архитектура“ и „възрожденски стил Пуебло“.

8. В заключение на всичко казано дотук, давам своята положителна оценка на представения труд и препоръчвам на уважаемото жури да присъди образователната и научна степен доктор, в професионално направление: 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“, ДП „Теория и история на архитектурата“, научна специалност „Теория и история на архитектурата“ на Хектор Вокши за неговата дисертация на тема „Традиционни жилища на индианците пуебло“,

проф. д-р арх. Стела Ташева, ЛТУ, София

София, 4.09.2024 г.